

Claus Høyer
Christian Svendsens Gade 1a5
2300 København S
Email: mail@clausoyer.dk
Tlf: 53 12 97 79

Amager d. 27. august 2019

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Vedr.: Revision af regler og vilkår for lægdommere

Kære Retsudvalg

Jeg skriver til jer for at bede jer tage reglerne og vilkårene for lægdommere ved de danske domstole op til snarlig revision. Baggrunden for dette er samtaler med andre lægdommere og de erfaringer jeg gennem næsten 4 år har fået som lægdommer ved Københavns Byret.

Lovgivningen omkring domsmænd er ikke, bortset fra små justeringer i forhold til alder og udelukkelse af gejstlige, ændret i mange år, og selvfølgelig gælder det at *'If it ain't broke, don't fix it'*. Jeg vil dog påpege, at de ændringer der er sket igennem de sidste 20 år i retspleje- og straffeloven og gældende praksis, samt udviklingen i specielt økonomisk kriminalitet, påkalder et serviceeftersyn af reglerne og vilkårene for nævninge og domsmænd.

Jeg har følgende punkter der efter min mening bør gennemgås:

- 1. Introduktion til nye lægdommere**
- 2. Viden om de sanktioner der kan pådømmes**
- 3. Bøger og materiale**
- 4. Honorering**
- 5. Aflysning af planlagt retsmøde**
- 6. Specielle forhold ved store og langvarige retssager**
- 7. Supervision ved grove voldsforbrydelse, mord, voldtægt og lignende**
- 8. Faciliteter**

Ad. 1: Introduktion til nye lægdommere

Nyudnævnte lægdommere i København får i dag udleveret en pjece (Orientering af domsmænd og nævninge vedrørende behandling af straffesager ved Københavns Byret), der er en kort introduktion til praksis ved domstolene, strafudmåling, lidt om retsplejeloven, straffeloven og andre relevante emner. Dette er en udmærket introduktion, men min erfaring har vist, at specielt i begyndelsen af ens virke som lægdommer, er kendskabet til retsplejeloven yderst begrænset. Dette ser jeg som meget uheldigt idet retsplejeloven jo er hele grundlaget for vores demokratiske retssamfund. Vi har som lægdommere svært ved at gennemskue rimeligheden og hensigtsmæssigheden i f.eks. varetægtsfængslinger eller besøgs- og brevkontroller, og vi er helt og holdent afhængige af de juridiske dommers vurdering. Jeg har altid været meget tilfreds med den retsbelæring jeg har fået, men jeg kunne dog ønske mig en noget mere indgående indføring i retsplejeloven og intentionerne bag denne. Det ville klæde os bedre på i forhold til at kunne aflægge en eventuel dissens.

Ad. 2: Viden om de sanktioner der kan pådømmes

Når det kommer til sanktioner har vi som lægdommere ingen, eller i hver fald begrænset, viden om hvor alvorlig en indgriben det er for den enkelte at blive idømt samfundstjeneste, fodlænke eller fængsel. Jeg kunne ønske mig at kriminalforsorgen introducerede os for problematikken, eventuelt besøgte et fængsel og at vi således mere kvalificeret kan tage stilling til en sanktionsudmåling.

Ad. 3: Bøger og materiale

Jeg tror alle lægdommere kender fornemmelsen af manglende viden. Hvad står der i retsplejelovens paragraf ditten og datten, hvilken forskel er der på straffelovens §244 og §245 osv. Jeg har ofte oplevet, at når vi kommer ind i voteringslokalet, så 'kaster' vi os over de eksemplarer der ligger af hhv. straffe- og retsplejeloven. Det er dog ikke altid de ligger der, og det er yderst sjældent at der er et eksemplar af en kommenteret lov. Vi er således igen helt og holdent afhængige af den enkelte dommers vejledning. Jeg kunne ønske mig, at det er gældende praksis, at der altid foreligger et eksemplar af gældende retspleje- og straffelov samt et eksemplar af nyeste udgave af kommenteret lov.

Ad. 4: Honorering

Honoreringen af lægdommere er i dag 1100,- kr. pr dag, og den er ikke reguleret siden år 2000. Virket som lægdommer er borgerligt ombud og den enkelte har i princippet ikke mulighed for at melde fra. Der er i sagens natur stor spredning på hvem der er lægdommere: offentligt og privat ansatte, selvstændige, pensionister, studerende og efterlønnere, og dermed er det også meget forskelligt hvordan honoraret kompenseres for evt. manglende indtægt. Jeg er vidende om at nogle pensionister sågar 'lægger penge på bordet' for at være lægdommer, idet de mister forskellige pensionstillæg, og at nogle selvstændige mister indtægt pga. af lægdommergerningen. Det er ganske urimeligt og ydelsen på 1100,- må anses for ren symbolsk. En arbejdsgruppe under justitsministeriet anbefalede i 2016 at lægdommere vederlægges med et standardbeløb der lægger sig op af en gennemsnitlig dagsindkomst der ifølge arbejdsgruppen i 2013 udgjorde ca. 1834,- kr. Jeg anser det for yderst påkrævet at vederlaget reguleres så snart som muligt, og at vederlaget reguleres langt oftere end nu (3 gange siden 1971). Reguleringen kunne f.eks. ske ved indgangen til en ny periode.

Ad. 5: Aflysning af planlagt retsmøde

Ved aflysning er praksis i dag, at der ikke ydes vederlag ved aflysning, dog gives vederlaget normalt, hvis man er mødt op i retten. Det er nok et af de eneste steder i samfundet at der ikke ydes vederlag ved aflysning. Der bør indføres regler der ændrer praksis, således at aflysninger der sker f.eks. 48 timer før retsmødet, ikke medfører bortfald af vederlag.

Ad. 6: Specielle forhold ved store og langvarige retssager

Det sker oftere at retssager trækker i langdrag, her tænker jeg specielt på de komplicerede sager om økonomisk kriminalitet. Retssager på over 50 retsdage er ikke mere sjældne og der er set retssager med en varighed på 75, 100, 125 eller flere retsdage. Det er ikke mange arbejdsgivere der er glade for at en medarbejder skal møde så massivt, og der er ikke mange selvstændige der har råd til det. Mange studerende vil ikke uden vanskelighed kunne gennemføre deres studie med en så voldsom mødefrekvens. Det bliver således svært for retssystemet af finde lægdommere der kan deltage. Jeg kunne ønske at man i disse sager indfører en praksis der kompenserer for den store belastning det er at møde så mange gange, både til den enkelte lægdommer men også i forhold til en eventuel arbejdsgiver.

Ad. 7: Supervision ved grove voldsforbrydelse, mord, voldtægt og lignede

Som lægdommer får man et indblik i en del af Danmark man normalt ikke kender noget til. Det kan af og til være følelsesmæssigt yderst belastende at læse politirapporter, obduktionserklæringer eller andet materiale i forbindelse med grove forbrydelser. Et stort problem for en lægdommer er at han/hun ikke har nogen at kunne bearbejde disse indtryk med. Jeg er yderst bevidst om min tavshedspligt som lægdommer, men nogle oplevelser er næsten umulige at gå med alene. En forsvarer, en anklager og en dommer har en

professionel tilgang, de har en uddannelse, de har selv ønsket gerningen og de har ofte et bagland at kunne diskutere med. Det har vi som lægdommere ikke. Jeg kunne ønske mig en mulighed for at kunne drøfte en given retssag med f.eks. dommeren eller de andre domsmænd eller nævninge, i specielle tilfælde sågar mulighed for adgang til en psykolog.

Ad. 8: Faciliteter

De rets- og voteringslokaler jeg har oplevet i Københavns Byret, er mildest talt nedslidte. Stole og borde, indretning, ventilation og bemaling, ja alt er i en tilstand der nærmest er ubeskrivelig. Jeg er mig smertelig bevidst om at riget fattes penge, retssystemet med, og at en reovering af Domhuset i København er en bekostelig affære. Ikke desto mindre burde vi have råd til at give ansatte såvel som arrestanter, vagter, tilhørere og gæster nogle bedre og tidssvarende omgivelser. Som udlånt til Glostrup ret har jeg erfaret at her mangler der bespisningsfaciliteter. Det må være muligt at etablere en form for kantine eller udsalg af fødevarer.

Afslutningsvis vil jeg påpege, at som lægdommere har vi ikke et fælles forum at diskutere vores arbejdsforhold i. Vi er i sagens natur meget forskellige, har forskellig baggrund, ser sjældent de samme 'kolleger' og har således svært ved at opbygge et fælles erfaringsapparat. Et fælles træk for os er dog den alvor vi tilgår virket med, samt det store ansvar vi alle føler for samvittighedsfuldt, oplyst og ærligt, at afsige de kendelser vi på det foreliggende grundlag ser som rigtigst. Vi er en gruppe, der trods vigtigheden af vores virke som en del af ryggraden i det danske retssamfund, er lette at overse i en travl hverdag.

Jeg håber retsudvalget hurtigt vil behandle dette brev og tage initiativ til at få rettet op på de forhold jeg har beskrevet ovenfor. Det ville give god mening at benytte 100 året for retsplejelovens vedtagelse og at den næste lægdommerperiode starter 1. januar til at få reoveret og opdateret vilkårene og regelsættet for lægdommere.

Jeg glæder mig til snarest at høre fra jer og stiller mig naturligvis til rådighed for retsudvalget for yderligere argumentation.

Med venlig hilsen

Claus Høyer
Lægdommer v. Københavns Byret